

EDUSKUNNAN VASTAUS 82/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen Akatemiasta annetun lain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi Suomen Akatemiasta annetun lain muuttamisesta (HE 25/2014 vp).

Valiokuntakäsittely

Sivistysvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (SiVM 6/2014 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Suomen Akatemiasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Suomen Akatemiasta annetun lain (922/2009) 1—4, 6, 8, 10, 11 ja 12 § sekä *lisätään* lakiin uusi 5 a, 5 b sekä 12 a § seuraavasti:

1 §

Hallinnollinen asema

Suomen Akatemia on tiedehallinnon keskuselin, joka kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan.

2 §

Tehtävät

Akatemian tehtävänä on:

- 1) edistää tieteellistä tutkimusta ja sen hyödyntämistä;
- 2) kehittää kansainvälistä tieteellistä yhteistyötä;
- 3) toimia asiantuntijaelimenä tiedepolitiikkaa koskevilla kysymyksissä;

4) myöntää rahoitusta tieteelliseen tutkimukseen, tutkijankoulutukseen ja tutkimusedellytysten kehittämiseen; sekä

5) suorittaa muut tiedepoliittiset asiantuntijatehtävät, joista valtioneuvoston asetuksella säädetään tai jotka opetus- ja kulttuuriministeriö sille antaa.

3 §

Hallitus

Akatemian toimintaa ohjaa ja valvoo hallitus. Hallituksella on puheenjohtaja sekä vähintään viisi ja enintään seitsemän muuta jäsentä. Valtioneuvosto nimittää opetus- ja kulttuuriministeriön esittelystä puheenjohtajan ja hallituksen jäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Jäsenillä tulee olla kokemusta tutkimustyöstä ja riittävä tiedepolitiikan asiantuntemus. Valtioneuvosto

määrää hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Sama henkilö voidaan nimittää enintään kahdeksi toimikaudeksi peräkkäin.

Hallituksessa on läsnäolo- ja puheoikeus tieteellisten toimikuntien, strategisen tutkimuksen neuvoston ja tutkimusinfrastruktuurikomitean puheenjohtajilla.

Akatemian pääjohtaja vastaa hallituksessa käsiteltävien asioiden valmistelusta, esittelystä ja toimeenpanosta.

4 §

Hallituksen tehtävät

Akatemian hallitus päättää asiat, jotka koskevat:

1) Akatemian yleisiä toimintalinjoja ja tavoitteita ottaen huomioon opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sovitut tavoitteet;

2) tieteellisten toimikuntien, strategisen tutkimuksen neuvoston ja tutkimusinfrastruktuurikomitean työn yhteensovittamista;

3) tieteellisten toimikuntien toimialoja ja kahden tai useamman toimikunnan välisten tutkimusalojen edistämistä;

4) Akatemian toimintaa ja taloutta koskevia suunnitelmia, talousarvioehdotusta ja tulossopimusta;

5) määrärahojen kohdentamisesta tieteellisten toimikuntien ja tutkimusinfrastruktuurikomitean kesken ja eri tarkoituksiin;

6) johtosääntöä;

7) tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen hyväksymistä;

8) muita Akatemian kannalta laajakantoisia tai periaatteellisesti merkittäviä seikkoja.

5 a §

Tutkimusinfrastruktuurikomitea

Akatemiassa on tutkimusinfrastruktuurikomitea, jonka tehtävänä on:

1) seurata ja kehittää kansallista ja kansainvälistä tutkimusinfrastruktuuritoimintaa;

2) tehdä esitys Akatemian hallitukselle tutkimusinfrastruktuurien pitkän aikavälin suunnitelmasta;

3) päättää tutkimusinfrastruktuurihankkeiden valinnasta ja vastata hankkeiden seurannasta;

4) huolehtia muista Akatemian hallituksen osoittamista tutkimuksen infrastruktuuritehtävistä.

Akatemian hallitus nimittää opetus- ja kulttuuriministeriötä kuultuaan tutkimusinfrastruktuurikomitean puheenjohtajan ja jäsenet. Puheenjohtajalta ja jäseniltä edellytetään, että heillä on monipuolisesti kokemusta tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän organisaatioiden toiminnasta sekä tutkimusinfrastruktuurien merkityksen tuntemusta ja että he ovat tunnustettuja tutkijoita tai tiedepolitiikan asiantuntijoita. Akatemian hallitus päättää komitean jäsenten määräämistä.

Akatemia nimittää jäsenet enintään kolmen vuoden toimikaudeksi.

5 b §

Strategisen tutkimuksen neuvosto

Akatemian yhteydessä toimii strategisen tutkimuksen neuvosto, jonka tehtävänä on:

1) tehdä valtioneuvostolle aloite strategisen tutkimuksen keskeisistä teema-alueista ja painopisteistä;

2) päättää strategisen tutkimustoiminnan ohjelmarakenteesta valtioneuvoston teema-alueita ja painopisteitä koskevaan päätökseen perustuen;

3) päättää tutkimushankkeiden valinnasta yhteiskunnallisen merkityksen, vaikuttavuuden ja tutkimuksen laadun perusteella;

4) vastata tutkimushankkeiden seurannasta ja vaikuttavuuden arvioinnista.

Valtioneuvosto nimittää opetus- ja kulttuuriministeriön esittelystä strategisen tutkimuksen neuvoston jäseniksi puheenjohtajan ja kahdeksan jäsentä. Neuvostossa tulee olla tunnustettuja tutkijoita ja tutkimuksen asiantuntijoita, jotka edustavat tutkimuksen käyttäjiä. Lisäksi neuvostossa tulee olla kokemusta laajoista hallinnon tai

elinkeino- ja muun työelämän taikka tutkimuksen muutosten johtamisesta.

Neuvoston jäsenet nimitetään enintään kolmen vuoden määräajaksi ja enintään kolmen vuoden jatkokaudeksi.

6 §

Hallituksen jaostot

Kahden tai useamman tieteellisen toimikunnan taikka yhden tai useamman tieteellisen toimikunnan ja tutkimusinfrastruktuurikomitean alaan kuuluva asia voidaan Akatemian hallituksen päätöksellä siirtää hallituksen asettaman jaoston käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi. Jaoston jäseniksi voidaan määrätä vain hallituksen ja tieteellisten toimikuntien, tutkimusinfrastruktuurikomitean ja strategisen tutkimuksen neuvoston puheenjohtajia ja jäseniä.

8 §

Hallintovirasto

Akatemiassa on hallintovirasto, joka hoitaa Akatemian, sen tieteellisten toimikuntien ja tutkimusinfrastruktuurikomitean, sekä strategisen tutkimuksen neuvoston hallintoa ja vastaa asioiden valmistelusta sekä päätösten esittelystä ja toimeenpanosta.

10 §

Akateemikon arvonimi

Tasavallan presidentti voi Suomen Akatemian hallituksen esityksestä myöntää akateemikon arvonimen erittäin ansioituneelle kotimaiselle tai ulkomaiselle tieteenharjoittajalle. Akateemikon arvonimi voi olla samanaikaisesti enintään kuudellatoista kotimaisella tieteenharjoittajalla. Toimituskirja, jolla arvonimi myönnetään, on maksuton.

11 §

Muutoksenhaku

Akatemian tai strategisen tutkimuksen neuvoston päätökseen, joka koskee tutkimusmäärärahaa, apurahaa tai sopimusta, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitettun avustuksen myöntämistä koskevaan Akatemian tai strategisen tutkimuksen neuvoston päätökseen ei saa hakea oikaisua eikä muutosta valittamalla. Avustuksiin sovelletaan muutoin, mitä valtionavustuslain 34 §:ssä säädetään.

12 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkempia säännöksiä Akatemian tehtävistä, hallituksesta, tieteellisistä toimikunnista, jaostoista, infrastruktuurikomiteasta, strategisen tutkimuksen neuvostosta ja niiden toiminnasta, asioiden ratkaisemisesta ja henkilöstöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Siltä osin kuin 1 momentissa tarkoitetuista asioista ei ole säädettävä valtioneuvoston asetuksella, voidaan niistä antaa määräyksiä hallituksen hyväksymässä johtosäännössä.

Akatemian hallintovirastosta ja sen sisäisestä toiminnasta annetaan tarkemmat määräykset työjärjestyksessä, jonka pääjohtaja vahvistaa.

12 a §

Esteellisyys

Akatemian toimielimen jäsen ei ole esteellinen käsittelemään asiaa yksinomaan sillä perusteella, että hän on palvelussuhteessa yliopistoon tai muuhun tutkimusorganisaatioon, joka on asiassa asianosainen. Toimielimen jäsen on kuitenkin esteellinen, jos hän on palvelussuhteensa perusteella esitellyt tai muuten vastaavalla tavalla käsitellyt asiaa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2014.

EV 82/2014 vp — HE 25/2014 vp

Ensimmäisen tämän lain voimaantulon jälkeen nimitettävän Akatemian hallituksen ja strategisen tutkimuksen neuvoston jäsenten toimikausi päättyy 31 päivänä joulukuuta 2018.

Lain 3 §:n 1 momentissa säädettyä toimikautia koskevaa rajoitusta ei sovelleta tämän lain voimaan tullessa hallituksessa oleviin.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 2014